

ניתנים להמחשה מאשר אפילו כתבי־יד עתיקים. כגון: היחסים בין אדם לחברו אצל הערבים, אותה מזינה מוזהר של מעשיות קשה כחלמיש מצד אחד ואחוז והכנסת אורחים, שאין משלה באירופה – מאידך.

לא במקרה נולדו שלוש הדתות, שתוכנן כתוכן דתנו, במזרח התיכון. רחוק אני מכל נסיון להכניס את ראשי בענין כה עמוק וקשה, אך בִּדְבָרֵי עַל עַרֵב, שבמעט לא נשתנתה מאז ימי התנ"ך, ועל עתידה, איני יכול שלא לנגוע בו כלל. אולי עוד ימצא בערב העתיקה – ברוחה של ערב – משהו השווה בערכו, או אפילו עולה, על ערך הנפס, הזהב והתגליות הארכיאולוגיות.

הערות־הפתיחה של היו"ר, הרוזן וינטרסון*:

כמעט שאין צורך להרבות דברים על אורחנו הנכבד בפני קהל יודעי־דבר כזה. אולי תרשוני רק להזכיר לכם, כי קולונל דה־גורי נסע לריאד לראשונה בקיץ 1935, ואחרי כן הלך שוב לשם עם סיר אֶדְוִינְדֵּי רִיאן, צירנו בנדה אז, כאשר הוטל על סיר אנדריו למסור למלך אבן־סעוד את „אות הצלב הגדול של מסדר־המרחק“ בשם המלך ג'ורג' החמישי.

עם פרוץ המלחמה נשלח לויט־קול, דה־גורי, ששהה בינתיים כמה שנים בחלקים אחרים של הציהאי ערב, שוב לריאד, לחצר המלכות של איבן־סעוד. הצירות הבריטית נמצאת בנדה, ובימות מלחמה, כאשר רצוי מנע קרוב יותר, חשבו כי מרוחקת היא יתר על המדה. לקול, דה־גורי הוענקה דרגת מזכיר ראשון של הצירות. בחורף הראשון למלחמה הוא שהה אצל אבן־סעוד, וכאשר המלך עלה לרגל, נלוו אליו עד האיזור הקדוש של מכה. אחיכ הועבר לצירות בטהרן, אבל בפרוץ המאורעות בעיראק נתמנה בתור „ממונה־על־העניינים“ הבריטי באותה מדינה**. כאשר התפשטה זירת־המלחמה על סוריה, נקרא דה־גורי להקים את „חיל הפרשים הדרוזי“. אחרי כן מונה קצין־מקשר במשרד מיניסטריה־מדינה בקהיר, ומשם עלה בידו לנסוע שוב שלוש פעמים למדינתו של אבן־סעוד. לפני כמה שבועות חזר. תרשו לי, לאדם שהכיר במקצת, בצורה רשמית ובלתי רשמית, את עניני הציהאי ערב ב־25 השנים האחרונות, להעיר הערה קלה. כאשר יעלה באופק יום

* לורד וינטרסון ידוע לציבורנו מאז כהונתו כחבר בממשלה הבריטית ומטיפולו לענייני הערבים

בכלל. – המער.

** שְׁלוֹשׁ דְּרָגוֹת קִיּוּמוֹת בְּשִׁירוֹת הַדִּי־לֹמְטִי (להבדיל מן הקונסולרי!) לנציג ראשי של מדינה באחת מארצות־החוץ (הכל לפי חשיבותן של חמדינה. המִמְלָכָה ושל חאקן אליה נשלחים): הגבוהה שבהן – „שגריר“ (Ambassador, Посол, Botschafter); השניה בדרגות – „ציר של־אֶמֶן־הרגיל ומיניסטר מיוחד־כוח“ (Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary, Gesandter, Посланник); ורוקא זאת היא הרגיל שבכולן; חשלישית, הנמוכה ביותר – „ממונה על העניינים“ (Chargé d'Affaires, Geschäftsträger, Повременный в делегации) – אשר בה, לעתים קרובות, משתמשים גם לשם מינויים שהם זמניים ביסודם. – המער.

שביתת הנשק – ואני, שאיני פסימיסטן כשלעצמי, איני מניח עדיין כי יום זה כבר קרוב הוא – ויבוא בְּנֶהֱר שלום, ויצורים שונים ירחשו במימיו, הרי בעיה זו של הצי-האי ערב, מצבו ומעמדו, לא תהיה, כפי שאני מקוה, בין דני-ההרק.

אם נבחון את הדברים לפי נסיונו מהמלחמה שעברה, הרי בפרום תקופת שיתות-השלום תתעורר בין כל מיני מדינות קטנות התרוצצות גדולה לשם רכישת תמיכתנו, התרוצצות גדולה יותר מאשר אחרי המלחמה האחרונה, כיון שכוחה ושמה של הקיסרות הבריטית עלו במידה שלא היתה כמותה ביום מן הימים.

הריני מציע מתוך יראת הכבוד הראויה לציבור זה, שכה רבים בתוכו רכשו נסיון רב בעיני הצי-האי ערב במשך רבע-המאה האחרון, כי אלה מאתנו, שאינם עומדים עוד במשרות רשמיות, ראוי שישקרו, כי תנתן תשומת-הלב הראויה לעתידה של ארץ זו. הייתי חושב לצביעות מצרי, אילו הכחשתי את העובדה, שאנו נכנסים לתקופת מדיניות מעצמית, ועמדתם וכבודם של בעלי הברית, אם ינצחו במלחמה – וכולנו יודעים כי נצח ינצחו – יהיו עצומים. מן הראוי שנשקוד על כך שתוקדש תשומת-הלב הדרושה לחצי-האי ערב, ושכל הבעיות המדיניות, הדתיות, ואפילו האֶתְנולוגיות של הנוצעים השונים שבחצי-האי ערב תִשְׁקַלְנָה בדיוני בנות הברית במלוא משקלן.

איני בטוח אם עתה מיתסים להן חשיבות לפי משקלן, וכן ספק בעיני, אם דעתם של הבריות נתונה במידה הדרושה לבעיות החשובות לאי-ערוך שתעמודנה אחרי המלחמה, מן המפרץ הפרסי עד מיצרי ניברלטר, בפני קהילת-העמים והקיסרות הבריטית.

אני סבור, בכל יראת הכבוד, כי מחובתה של חברה כזאת, ללא כל קשר לבעיות מדיניות-מפלגתיות, לתת את דעתה על בעיות עצומות אלה, אשר ערכן כה רב לעתידה של הקיסרות הבריטית.

אם יִקְרָה הַבְּרָר, וְתִקְוָה בְּלִמְנוּ עַל גְּדוּת הַיָּרֵד מְיֻנָּה עֲבָרִית, תַּחַת חֲסוֹת הַבְּרִיטִי, אֲשֶׁר תִּכְלִי שְׁלֹשָׁה או אַרְבָּעָה מִלִּיּוֹן יְהוּדִים, יִהְיֶה זֶה מְאֻרָּע בְּדִבְרֵי יָמֵי הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יִהְיֶה לְבָרָכָה מְגֵל בְּחִינָה שְׂהִיא, וּבְמִיּוֹחֵד יַעֲלֶה בִּר בָּר עִם עֲנֻנִיָּה הָאֲמִתִּיִּים שֶׁל הַקִּיסְרוֹת הַבְּרִיטִית.

וַיִּנְסָחוּן צ'רצ'יל